VASTINE
16.9.2024

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Erityisasiantuntija Milla Väisänen

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Kuuleminen valiokunnassa 17.9.2024

Hallituksen esitys (HE 29/2024 vp) eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä (HE 29/2024 vp) ehdotetaan ulkomaalaislain (301/2004) muuttamista tarkoituksena lyhentää kansainvälisen suojelun perusteella myönnettäviä oleskelulupia, mahdollistaa tarkempi suojelun tarpeen uudelleentarkastelu sekä säätää uusista turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvistä perusteista kansainvälisen suojeluaseman myöntämättä jättämiselle, lakkauttamiselle ja peruuttamiselle.

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä vastinetta valiokunnalle annetuista asiantuntijalausunnoista. Lausuntoja ovat antaneet seuraavat tahot: Keskusrikospoliisi, Helsingin poliisilaitos, Poliisihallitus, ulkoministeriö, oikeusministeriö, suojelupoliisi, Maahanmuuttovirasto, professori Elina Pirjatanniemi, Pakolaisneuvonta ry, Turvapaikanhakijoiden tuki ry, Suomen asianajajaliitto, lapsiasiavaltuutettu, Helsingin hallinto-oikeus, korkein hallinto-oikeus, Amnesty International ja Suomen Punainen Risti. Vastineessa esitetään myös hallintovaliokunnan pyytämä lisäselvitys liittyen tilapäiseen oleskelulupaan ja karkottamiseen sekä erityisen törkeän rikoksen määritelmään.

1. Esityksen tavoitteet ja perustelut

Osassa asiantuntijalausuntoja katsottiin, että esityksessä ei ole tuotu esiin riittävästi nykytilaan liittyviä ongelmia, joihin muutoksilla vastataan (*Pakolaisneuvonta, Turvapaikanhakijoiden tuki ry)*. Joidenkin lausuntojen mukaan esitettyjen muutosten osalta ei ole riittävästi osoitettu, että niillä olisi tavoiteltuja vaikutuksia (esimerkiksi *Pakolaisneuvonta, Asianajajaliitto*).

Sisäministeriö viittaa lain tavoitteiden ja ehdotusten perustelujen osalta hallituksen esitykseen. Esityksessä on kuvattu muun muassa lainsäädännön selkeyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Sisäministeriö myös huomauttaa, että vaikka osassa asiantuntijalausuntoja katsottiin, ettei esimerkiksi turvallisuuteen liittyviä tavoitteita ole tarpeeksi perusteltu eivätkä muutokset vastaa niihin, turvallisuusviranomaiset pitivät omissa lausunnoissaan esitettyjä muutoksia kannatettavina ja oikeasuhtaisina turvallisuuden näkökulmasta.

2. Oleskelulupien pituuksien lyhentäminen ja eriyttäminen

Useissa lausunnoissa katsottiin, ettei oleskelulupien pituuden lyhentämiselle ole esitetty riittäviä perusteita kuten ei myöskään sille, että jatkossa toissijaista suojelua saaville myönnettäisiin lyhyempi oleskelulupa kuin pakolaisaseman saaneille. Esimerkiksi *Amnesty*, *Asianajajaliitto*, *Turvapaikanhakijoiden tuki ry* ja *Pakolaisneuvonta* kritisoivat pakolaisuuden ja toissijaisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien pituuksien eriyttämistä toisistaan.

Sisäministeriö toteaa, että kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien pituuden lyhentämistä ja eriyttämistä toisistaan on perusteltu hallituksen esityksessä. Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomen turvapaikkapolitiikka saatetaan yleispohjoismaiselle tasolle. Siltä osin, kun lausunnoissa on nostettu esiin muutoksen perustuslainmukaisuus, sisäministeriö huomauttaa, että perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 20/2024 vp) katsonut, että asia voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Useissa lausunnoissa kritisoitiin sitä, ettei tarvetta tiheämmälle ja tarkemmalle suojelun tarpeen uudelleen arvioinnille ole perusteltu tarpeeksi. Esimerkiksi *Pakolaisneuvonta* katsoi, ettei hallituksen

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

esityksessä oltu perusteltu riittävästi sitä, miksi jatkoluvan myöntämättä jättämisen kynnystä on tarkoitus alentaa ja mikä muutoksen tosiasiallinen tarkoitus olisi. *Maahanmuuttovirasto* toi lausunnossaan esiin, että jo nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa aseman harkinnan eikä tapausten tehokkaampi havaitseminen välttämättä edellyttäisi kaikkien oleskelupien tiheämpää tarkastelua, vaan sama tavoite voitaisiin saavuttaa esimerkiksi viranomaisten tiedonkulkua tehostamalla.

Sisäministeriö toteaa, että perusteita tarkemmalle arvioinnille on avattu hallituksen esityksessä. Maahanmuuttoviraston työmäärää ei ole tarkoitus lisätä tarpeettomasti harkitsemalla kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamista tai peruuttamista tapauksissa, joissa on nähtävillä vain merkityksettömiä muutoksia. Vaikka Maahanmuuttoviraston on jo nykyään mahdollista ottaa ulkomaalaisen kansainvälinen suojeluasema harkintaan, lainmuutoksella korostetaan velvoitetta tämän tarkastelun tekemiseen. Esitetyn muutoksen tavoitteena on entistä paremmin toteuttaa se, että kansainvälistä suojelua myönnetään sen aikaa kuin sille on tarve. Tämä edellyttää myös viranomaisten tiedonkulun tehostamista.

Lausunnoissa esitettiin huoli myös siitä, että muutos vaikuttaisi kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyaikoihin (*Turvapaikanhakijoiden tuki ry, Pakolaisneuvonta, lapsiasiavaltuutettu*). Tältä osin *sisäministeriö* huomauttaa, että kansainvälistä suojelua koskevat jatkohakemukset ja mahdollinen aseman harkinta suoritetaan erillisissä prosesseissa Maahanmuuttovirastossa kuin turvapaikkatutkinta.

3. Kansainvälisen suojeluaseman myöntämättä jättäminen, lakkauttaminen ja peruuttaminen

Useissa lausunnoissa nostettiin esiin muutosehdotus, joka koskee poissuljennan soveltamista yllytyksen tai muun osallisuuden perusteella (esimerkiksi *Asianajajaliitto, Pakolaisneuvonta, Amnesty*). Lisäystä pidettiin tarpeettomana, mutta toisaalta pidettiin hyvänä säätää asiasta ulkomaalaislaissa, selvyyden ja oikeusjärjestyksen koherenssin vuoksi (*Pirjatanniemi*). *Helsingin poliisilaitos* ja *Poliisihallitus* pitivät lausunnoissaan esitettyjä muutoksia poliisin näkökulmasta kannatettavina ja yleistä järjestystä ja turvallisuutta parantavina. *Oikeusministeriö* esitti lausunnossaan, että säännöstä täsmennettäisiin seuraavalla tavalla, mikä vastaisi asianmukaisemmin 87 §:n 2 momentin ja 88 §:n 2 momentin sääntelyä:

”*joka on osallistunut yllyttäjänä, rikoskumppanina tai avunantajana 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun rikokseen tai yllyttänyt 3 kohdassa tarkoitettuun tekoon taikka osallistunut sen suorittamiseen tai avustanut siinä.”*

Sisäministeriö viittaa hallintovaliokunnalle 9.9.2024 toimittamaansa lausuntoon, jossa todetaan, että hallituksen esityksessä ehdotettu vastaa niin määritelmädirektiivin 2011/95/EU (uudelleenlaadittu) kuin –asetuksen 2024/1347/EU sanamuotoja. Ottaen huomioon, että määritelmäasetuksen soveltaminen alkaa kesällä 2026, sisäministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena säännöksen sanamuotojen muuttamista oikeusministeriön lausunnossaan ehdottamalla tavalla. Muutos ei myöskään selkiyttäisi säännöksen soveltamista.

Kuten esityksessä todetaan, tarkoituksena on selkeyttää sääntelyä vastaamaan jo olemassa olevaa soveltamiskäytäntöä, joka perustuu YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n poissulkemislausekkeita koskevaan tulkintaohjeeseen. Poissuljennan soveltaminen edellyttäisi edelleen sitä, että ulkomaalaisen katsottaisiin olevan henkilökohtaisessa vastuussa poissuljentateosta tai –rikoksesta. Sisäministeriö kiinnittää huomiota säännöskohtaisiin perusteluihin ja katsoo, ettei esitetty muotoilu ole liian väljä.

Uusia perusteita kansalliseen turvallisuuteen ja yhteiskunnan vaarantamiseen liittyen pidettiin useissa lausunnoissa väljinä, monitulkintaisina ja epätäsmällisinä (*Pakolaisneuvonta, Pirjatanniemi,*

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Asianajajaliitto, Amnesty, Turvapaikanhakijoiden tuki ry). Lausunnoissa nostettiin esiin myös hybridivaikuttaminen ja välineellistetty maahantulo kansallisen turvallisuuden vaarantamisen yhteydessä (*Suomen Punainen Risti, Asianjajaliitto, Amnesty, Helsingin hallinto-oikeus).* Oikeusministeriö ehdotti omassa lausunnossaan, että yhteiskunnalle vaarallisuutta koskevaa kohtaa täsmennettäisiin korostamaan yksilöllistä ja tapauskohtaista harkintaa esimerkiksi seuraavasti:

”hänet on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla erityisen törkeästä rikoksesta ja hänen voidaan tuomion johdosta arvioida olevan yhteiskunnalle vaarallinen.”

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen muotoilu ”ulkomaalainen on yhteiskunnalle vaarallinen, koska hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta” vastaa määritelmädirektiiviä. Sisäministeriön näkemyksen mukaan kohdan muuttaminen ei ole tarpeellista, ottaen huomioon, että yksilöllisen harkinnan tarve ilmenee sekä erityisen törkeän rikoksen että yhteiskunnalle vaarallisuuden osalta hallituksen esityksen säännöskohtaisista perusteluista.

Sisäministeriö toteaa, että kansallisen turvallisuuden vaarantaminen on nykyisin ulkomaalaislain mukaisesti perusteena esimerkiksi maasta karkottamiselle. Kansallisen turvallisuuden osalta on myös otettava huomioon alati muuttuva toimintaympäristö ja sen mahdollisesti aiheuttamat uudet uhat tulevaisuudessa. On myös huomattava, että kansallisen turvallisuuden vaarantamisen arviointi perustuu tapauskohtaiseen harkintaan.

Pirjatanniemi katsoi lausunnossaan, että esitys näyttää sekoittaneen määritelmädirektiivin ja uuden -asetuksen poissuljentaa ja pakolaisaseman poistamista koskevat säännökset.

Sisäministeriö viittaa tältä osin hallituksen esityksen perusteluihin ja erityisesti 87 §:ä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin. Kuten esityksessä todetaan, kyse ei ole pakolaissopimuksen 1 artiklan F kohdan mukaisten poissuljentaperusteiden laajentamisesta, vaan määritelmädirektiivin 14 artiklan 5 kohdan mahdollistamasta tilanteesta, jossa pakolaisasema voidaan jättää myöntämättä. Tältä osin ministeriö kiinnittää huomiota myös Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioon asiassa C-391/16, jota on avattu tarkemmin esityksessä.

Turvapaikanhakijoiden tuki ry:n lausunnossa nostettiin esiin huoli siitä, että esitetty uusi toissijaisesta suojelusta poissuljentaperuste koskien alkuperämaasta lähtöä ainoastaan rikosseuraamusten välttelyn perusteella estäisi mahdollisuuden myöntää lupia henkilöille, jotka ovat esimerkiksi kieltäytyneet kotimaassaan armeijasta ja sotatoimista. Myös *Asianajajaliitto* nosti lausunnossaan esiin sen, että esityksessä ei oteta kantaa sellaiseen tilanteeseen, jossa esimerkiksi korruptoitunut oikeusjärjestelmä on tuominnut henkilön rangaistukseen, jota hän on paennut.

Sisäministeriö huomauttaa, että ulkomaalaislain 87 a §:n 2 momentin 5 kohdan mukaisesti vainoksi katsottavana tekona voidaan pitää syytteeseen panemista tai rankaisemista sen johdosta, että henkilö kieltäytyy asepalveluksesta selkkauksessa, jossa asepalveluksen suorittaminen sisältäisi 87 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tekoja. Vainoksi katsottaviin tekoihin voivat lukeutua myös syrjivät oikeudelliset tai hallinnolliset toimenpiteet, kohtuuttomat tai syrjivät syytteeseen paneminen tai rankaiseminen ja muutoksenhakumahdollisuuksien puuttuminen tai epääminen, mistä seuraa kohtuuton tai syrjivä rangaistus. Jos henkilön katsotaan täyttävän turvapaikan antamisen edellytykset vainon perusteella, ei häneen voida soveltaa toissijaista suojelua koskevia poissulkemislausekkeita.

Useissa lausunnoissa nostettiin esiin tarve erityisen törkeän rikoksen tarkemmalle määrittelylle (esimerkiksi *poliisihallitus, Pirjatanniemi, Pakolaisneuvonta, Asianajajaliitto, Helsingin hallinto-oikeus*). *Poliisihallitus* ehdotti selkeästi määriteltyjä tyyppitapauksia. Erityisen törkeää rikosta pidettiin käsitteenä epämääräisenä, vakiintumattomana ja epätäsmällisenä.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö toteaa, että ehdotettu sanamuoto ”erityisen törkeä rikos” vastaa määritelmädirektiivin ja –asetuksen sanamuotoa. Kuten hallituksen esityksen perusteluista käy ilmi, Euroopan unionin tuomioistuin on tuomiossaan (asia C-402/22, 47 kohta) katsonut, että rikosta ei voida katsoa ”erityisen törkeäksi” ilman, että toimivaltainen viranomainen on tutkinut kattavasti kaikki asianomaiselle yksittäistapaukselle ominaiset olosuhteet. Euroopan unionin tuomioistuimelle tehdyissä ennakkoratkaisupyynnöissä on pidetty erityisen törkeinä rikoksina esimerkiksi varkautta, alaikäisen raiskausta, henkirikoksia ja ryöstöjä. Tuomittujen vankeusrangaistusten pituudet ovat olleet kestoltaan 3-25 vuotta. Osassa tapauksia kyse on ollut tekojen kumulatiivisesta vaikutuksesta eli tekojen on katsottu yhdessä täyttävän erityisen törkeän rikoksen määritelmän. Unionin tuomioistuin on kuitenkin päätöskäytännössään katsonut, että tekojen kumuloituminen ei voi johtaa siihen, että niitä pidettäisiin erityisen törkeinä, jos yhtäkään rikosta yksinään ei voitaisi pitää tällaisena.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, ettei ulkomaalaislain muutosta koskeneen hallituksen esityksen HE 166/2007 vp (jolla aiempi määritelmädirektiivi 2004/83/EY otettiin kansallisesti käyttöön) perusteluissa ole määritelty tarkemmin toissijaisen suojelun poissulkemisperusteena olevaa törkeää rikosta. Esityksessä todetaan ainoastaan, ettei tässä yhteydessä ole tarkoitus viitata rikoslaissa törkeiksi luokiteltujen rikosten tunnusmerkistöihin, vaan kuvata teon vakavuutta yleisesti.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan tyyppitapausten listaaminen - vaikkakin ei-tyhjentävänä – voisi aiheuttaa riskin, että perusteiden soveltaminen nojautuisi liikaa listassa mainittuihin rikosnimikkeisiin. Tarkoituksena ei myöskään ole sitoa erityisen törkeän rikoksen käsitteen soveltamista Suomen rikoslaissa törkeiksi luokiteltuihin rikoksiin.

Helsingin poliisilaitos on nostanut esiin tarpeen kyetä peruuttamaan kansainvälinen suojeluasema myös niissä tilanteissa, joissa henkilö syyllistyy törkeään rikokseen ulkomailla. *Sisäministeriö* huomauttaa, että uusien esitettyjen rikoksiin liittyvien perusteiden osalta ei ole tehty maantieteellisiä rajoituksia rikosten tekopaikan suhteen. Pakolaisaseman lakkauttamisen osalta edellytyksenä kuitenkin on, että rikoksen seurauksena henkilön katsotaan aiheuttavan vaaraa yhteiskunnalle Suomessa.

Amnesty kommentoi lausunnossaan ehdotettuja muutoksia liittyen pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman lakkauttamiseen ja peruuttamista koskevaan yksilölliseen tutkintaan. *Amnesty* totesi, että muutos ohjaa päätöksentekijää siihen, että lakkauttaminen tai peruuttaminen olisi todennäköisin, ellei jopa varma lopputulos, kun harkinta nimenomaisesti lain sanamuodosta poistetaan, vaikka se periaatteen tasolla momenttiin edelleen sisältyisikin.

Sisäministeriö toteaa, että muutosten tarkoitus on selventää aseman poistamiseen liittyvää harkintaa. Pakolaissopimus on lakkaamislausekkeiden osalta ehdoton ja määritelmädirektiivi on myös sanamuodoltaan velvoittava. Määritelmädirektiivin mukaan direktiivin edellyttämissä tilanteissa jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta suojeluasema. Tämä ei poista sitä velvoitetta, että kansainvälisen suojeluaseman lakkaaminen tai se, että asemaa ei olisi koskaan pitänyt myöntää, on yksilöllisesti osoitettava.

4. Tilapäinen oleskelulupa ja karkottaminen

Pakolaisneuvonta nosti lausunnossaan esiin, että jatkuva oleskelulupa 89 §:n mukaisissa tilanteissa olisi parempi vaihtoehto. Se mahdollistaisi esimerkiksi työnteolla toimeentulon ansaitsemisen ja turvaisi paremmin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen lapsen edun ja perheenjäsenten oleskelulupien jatkumisen kannalta.

Sisäministeriö viittaa hallituksen esitykseen. Lapsen etu tulee päätöksenteossa huomioida ulkomaalaislain 6 §:n mukaisesti. Kuten esityksessä on tarkemmin kuvattu, tilanteissa, joissa

henkilölle myönnettäisiin tilapäinen oleskelulupa 89 §:n nojalla, hänen perheenjäsentensä olisi mahdollista hakea halutessaan jatkolupaa toisella perusteella.

Valiokunta on kuulemisen yhteydessä pyytänyt lisätietoa menettelystä tilanteissa, joissa katsotaan, että maasta poistamisen esteitä ei enää ole. Tilanteessa, jossa henkilölle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa 89 §:n perusteella, mutta jossa jatko-oleskeluluvan myöntämiselle ei enää katsottaisi olevan edellytyksiä, Maahanmuuttovirasto ottaisi henkilön karkottamisen harkittavaksi. Karkottamista harkittaessa huomioon tulee ottaa ulkomaalaislain 147 §:n mukaisen palautuskiellon lisäksi myös 146 §:n mukainen kokonaisharkinta. Henkilölle tulisi tehdä karkottamispäätös, johon olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Karkottamispäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus riippuu siitä, millä perusteella päätös karkottamisesta on tehty. Päätöstä maasta karkottamisesta ei 200 §:n 1 momentin mukaan saa panna täytäntöön ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei estä täytäntöönpanoa, ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Jos päätös karkottamisesta on tehty 149 §:n 1 momentin 2-4 kohdan perusteella, se voidaan panna täytäntöön aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun päätös on annettu tiedoksi, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Päätöstä ei saa panna täytäntöön, ennen kuin mahdollinen täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskeva hakemus on ratkaistu. Edellä mainittuihin 149 §:n 1 momentin 2-4 kohtiin kuuluvat karkottaminen rikoksiin syyllistymisen, muiden turvallisuudelle vaaraksi olemisen ja Suomen kansalliseen turvallisuuteen liittyvien syiden perusteella.

5. Muuta

Asianajajaliitto ehdotti lausunnossaan, että siirtymäsäännöksessä säädettäisiin siitä, että mikäli kansainvälistä suojelua tai jatkolupaa on haettu ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin päätöksessä myönnettävän oleskeluluvan pituuden osalta hakemushetkellä voimassa ollutta lakia.

Sisäministeriö toteaa, että esityksen valmistelussa on päädytty ehdotettuun siirtymäsäännökseen.

Suomen punainen risti nosti lausunnossaan esiin huolen siitä, että mahdollisuus hakemusten jättämiselle myöhässä lisääntyy. Lausunnon mukaan lyhytkin aika ilman oleskelulupaa voi merkitä sitä, ettei uutta oleskelulupaa ole mahdollista saada tai se edellyttää paluuta kotimaahan jättämään hakemus.

Sisäministeriö ei pidä edellä mainittua huolta perusteltuna. Kansainvälistä suojelua saavan henkilön ei edellytetä palaavan kotimaahansa jatkolupaa hakeakseen, vaikka oleskelulupahakemus jätettäisiin myöhässä, eikä lupakatkolla pelkästään ole merkitystä jatkolupaharkinnassa.

Ulkoministeriö nosti lausunnossaan esiin palautuskiellon ehdottomuuden sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätöskäytännön sen suhteen, ettei ole mahdollista tehdä punnintaa sen riskin, että henkilö joutuu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan vastaisen kohtelun kohteeksi, ja karkottamisen syiden välillä. Ulkoministeriö huomautti lisäksi, että maasta poistamisen edellytyksiä arvioitaessa on huomioitava palautuskiellon ohella muut ihmisoikeusvelvoitteet.

Sisäministeriö painottaa, ettei esitetyillä lainmuutoksilla puututa millään tavoin palautuskieltoon. Lisäksi sisäministeriö huomauttaa, että ulkomaalaislain 146 §:n mukaisesti harkittaessa pääsyn epäämistä, käännyttämistä ja maasta karkottamista on otettava huomioon asiaan vaikuttavat seikat ja olot kokonaisuudessaan, ja harkinnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan.

Useampi lausunnonantaja nosti esiin tarpeen arvioida eri hallituksen esityksiin perustuvien lainmuutosten yhteisvaikutuksia (muun muassa *lapsiasiavaltuutettu, Amnesty, Asianajajaliitto, Pakolaisneuvonta*)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Erityisasiantuntija Milla Väisänen

Sisäministeriö toteaa, että esityksessä on otettu huomioon valmistelun aikana tiedossa olleet muutokset siinä määrin, kuin se on ollut mahdollista. Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on turvapaikkapolitiikan tiukentaminen ja lisäksi esimerkiksi pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksiä tullaan muuttamaan. Kaikkia vaikutuksia ei ole voitu ottaa huomioon tässä esityksessä.

Lapsiasiavaltuutettu esitti huolensa sen suhteen, että esitetyt muutokset eivät tue kotoutumista. Valtuutetun mukaan esityksestä jää vaikutelma, ettei muutosten lapsiin kohdistuvia vaikutuksia pidetä kovin merkittävinä eikä vaikutuksia ole pyritty lieventämään. Lisäksi lapsiasiavaltuutettu nosti esiin, ettei esityksessä arvioida, mikä suora vaikutus uusilla rikoksiin ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvillä tiukennuksilla on alaikäisiin ulkomaalaisiin. Valtuutettu painottaa, että silloin, kun lapsi on syyllistynyt rikoksiin, on hänellä itseään koskevassa päätöksenteossa aina oikeus saada etunsa asianmukaisesti arvioiduksi.

Sisäministeriö toteaa, että kotoutumiseen, lapsiin ja lapsiperheisiin liittyviä vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä. Lisäksi sisäministeriö huomauttaa, että ulkomaalaislain 6 §:n mukaisesti lasta koskevassa päätöksenteossa tulee kiinnittää huomiota lapsen etuun. Lasta on myös kuultava ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä.